

Educació musical i visual

Codi: 102036

Crèdits: 9

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Carme Carrillo Aguilera

Correu electrònic: carmen.carrillo@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Mar Moron Velasco

Gemma Paris Romia

Berta Menen Ortin

Carme Carrillo Aguilera

Oriol Mora Romagosa

Joan Lluís Cepria Honorato

Ruth Ortin Lozano

Prerequisits

No s'exigeixen prerequisits per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

- Comprendre la naturalesa dels processos artístics (performativa de les arts, música, dansa i moviment) i els seus recursos per a ser formalitzats.
- Conèixer intervencions educatives en l'àmbit de: imatge, objecte i espai.
- Conèixer els continguts musicals que es treballen a l'etapa primària i algunes aplicacions didàctiques en l'àmbit de la música.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleeses, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir els coneixements curriculars artístics de l'escola.
2. Comprendre el valor de l'educació artística en el desenvolupament de la persona i de la societat.
3. Conèixer i utilitzar recursos tecnològics en les activitats programades.
4. Conèixer, analitzar i produir material didàctic aplicat a l'ensenyament artístic.
5. Estar capacitat per a treballar en equip.
6. Experimentar la música amb relació al context social i cultural.
7. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió productiva i perceptiva de les arts plàstiques i musicals.
8. Haver desenvolupat coneixements i capacitats crítiques respecte la cultura i l'educació.
9. Haver desenvolupat les capacitats creatives i d'innovació.
10. Portar a terme projectes que incloguin diferents disciplines artístiques en el seu procés.
11. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
12. Reconèixer el valor de les arts en la formació de la persona, i el paper fonamental que l'escola té com a responsable d'aquesta condició.
13. Reconèixer les emocions pròpies i dels altres, i el seu valor en l'educació artística a l'escola.

Continguts

Bloc I. Art i educació

DIMENSIÓ CULTURAL I PERFORMATIVA

- 1.- L'educació de l'art en el desenvolupament de la persona.
- 2.- Relacions entre art i educació.
- 3.- Contextos històrics, socials i culturals.
- 3.1- La societat audiovisual.

Bloc II. Formació en la pràctica de les arts

DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERFORMATIVA

- 1.- El pensament visual i el desenvolupament artístic: procediments i tècniques bidimensionals i tridimensionals.
- 2.- Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístic i contextos culturals.
- 3.- Comprensió i experimentació de la pràctica de l'art com a procés de coneixement.

Bloc III. L'educació visual i plàstica a l'escola

DIMENSIÓ EDUCATIVA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA

- 1.- El currículum d'educació artística: visual i plàstica.
- 2.- Metodologies, processos i estratègies.

Bloc IV. Música i educació

DIMENSIÓ CULTURAL

- 1.- La música: art i llenguatge entre els humans i les cultures.
- 2.- La música en relació al context social i cultural.

Bloc V. Formació en la pràctica musical

DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA

- 1.- La interpretació musical a través de la veu i els instruments o materials afins.
 - 1.1.- La cançó com a element bàsic de pràctica musical.
 - 1.2.- Iniciació al gest de direcció.
- 2.- L'escolta de música en el procés de sensibilització i per a l'assoliment de coneixements.
- 3.- La creació sonora. De la transmissió oral a la codificació.
- 4.- La dansa i el moviment.

Bloc VI. L'educació musical a l'escola

DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA

- 1.- L'ensenyament-aprenentatge de la música.
 - 1.1.- Principis metodològics fonamentals, recursos, materials i estratègies.
- 2.- La música i les seves implicacions a nivell fisiològic, psicomotors, emocional i cognitiu.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

SUPERVISADES

- Tutories i altres activitats tutoritzades.

AUTÒNOMES

- Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual i plàstica.

DIRIGIDES

Presencial en grup:

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.
- Plantejament i organització dels exercicis i activitats que es realitzaran posteriorment en seminaris.
- Coordinació i plantejament de les activitats interdisciplinars entre plàstica i musical.
- Realització d'activitats musicals col·lectives.

Seminaris:

- Espais de treball en grup reduïts (1/2 o 1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.
- Realització dels exercicis i activitats dissenyats en les sessions de gran grup.
- Realització d'exercicis i activitats específiques del treball de seminari.
- Activitats d'exposicions orals, individuals o en grup. Comentarisi crítiques dels resultats.

SORTIDES: Sortides a museus o altres centres artístics i tallers musicals. En el cas de la sortida al Museu de la Música i taller de Gamelan tindrà un cost aproximat de 5 euros per alumne. En el cas que un alumne no pugui realitzar la sortida es proposaran les següents alternatives: fer la sortida en un altre dia, amb un grup diferent del propi, o bé buscar una alternativa a la sortida en format de treball complementari.

COMPRA DE MATERIAL: El professorat pot demanar la compra d'alguns materials per a dur a terme les diferents activitats que tindran un cost aproximat de 10-15 euros.

Degut al moment actual "d'alarma climàtica", "de manca de recursos naturals" i "de desequilibri econòmic" que estem vivint al planeta, l'equip de professorat de la Unitat de Didàctica de l'Expressió Plàstica, fomentarà competències artístiques des d'una mirada eco-social i eco-feminista. Es prioritzaran materials naturals i de reciclatge durant les sessions de taller i les creacions artístiques individuals i/o grupals que es realitzin. Amb a utilització de materials naturals i l'elaboració d'altres a partir d'aquests, es vol generar consciència ambiental entre les estudiants, que implica desenvolupar la sensibilitat i l'habilitat crítica per a percebre el medi natural i material que ens envolta, i per saber i reaccionar davant d'actituds, situacions i esdeveniments que contribueixin a millorar la cura del planeta.

Si es necessiten altres materials, el professorat recomanarà allò més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre l'alumnat. Es cercaran mecanismes per a que tothom els tingui.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició en grup	27	1,08	1, 4, 6, 7
Seminaris	41	1,64	1, 2, 8, 9, 12, 13
Tipus: Supervisades			
Activitats tutoritzades	45	1,8	4, 5, 6, 7, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Realització de propostes: teoria i pràctica de l'educació artística: música i visual.	112	4,48	4, 5, 6, 7, 9, 10

Avaluació

- Donada la metodologia activa i participativa de les sessions, l'assistència és important per a l'assoliment de les competències de l'assignatura.
- Per a poder superar l'assignatura s'han d'haver aprovat cada una de les dues parts de què consta: la d'educació visual i plàstica, i la d'educació musical. La nota final serà la mitja aritmètica entre les dues parts.
- Cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa, desenvolupant competències bàsiques com la participació, la cooperació, l'empatia, l'argumentació i el respecte cap als altres. L'estudiant ha de demostrar ser responsable i rigorós en el treball autònom, mostrar pensament crític i unes conductes que afavoreixen un entorn amable i positiu, democràtic i on es respecten les diferències. Aquesta actitud serà indispensable per poder superar l'assignatura.
- Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no aconsegueix aquests requisits.
- L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip, i serà sensible al gènere.
- L'ús dels dispositius electrònics a classe només serà acceptat pel seu ús acadèmic.
- El plagi total o parcial d'una de les activitats d'avaluació i/o la còpia en una prova d'avaluació és motiu directe per suspendre l'assignatura.
- Els lliuraments de les diferents tasques d'avaluació s'han de realitzar el dia marcat o abans, en cap cas s'acceptaran les entregues o els lliuraments posteriors.
- En el cas de música, cal haver superat l'examen escrit per aprovar.
- Les persones amb problemes vocals que els impedeixin cantar, hauran de portar l'informe mèdic que expliqui la situació i es faran adaptacions de l'examen oral. En cas de no portar un diagnòstic, tot i tenir problemes vocals, caldrà fer l'examen i si es suspèn farà mitjana amb la resta de notes.

- La recuperació es podrà aprovar només si s'assoleix una puntuació mínima de 5 (sense arrodoniment). Al mateix temps, la nota màxima que es podrà assolir en la recuperació és de 5. En el cas de música, només optaran a reavaluació les tasques d'avaluació d'examen (oral i continguts), la resta faran mitjana. En el cas de visual, es pactarà amb el/la professor/a en una tutoria individual les tasques a realitzar/millorar per recuperar l'assignatura.

Concreció de les activitats d'avaluació

Tasca d'avaluació	Tipologia d'activitat	Percentatge	Data d'avaluació	Data de reavaluació	• E • E • E
Treball exposició/investigació (Bloc I)	Grupal	10%	Abril 2024	22 d'abril 2024	• L • L • E • L
Propostes relacionades amb la pràctica de l'art (Bloc II)	Individual i Grupal	15%	Gener i Abril 2024	22 d'abril 2024	
Projecte interdisciplinari (Bloc II)	Grupal	5%	Abril 2024	22 d'abril 2024	
Intervenció educativa (Bloc III)	Individual	5%	Abril 2024	22 d'abril 2024	
Disseny i estructura portafoli/web (Bloc I, II i III)	Individual	5%	Gener 2024	22 d'abril 2024	
Conclusions i documentació visual del portafoli/web (Blocs I, II i III)	Individual	10%	Gener 2024	22 d'abril 2024	
Treball de reflexió a partir de 3 experiències musicals (Blocs IV i V)	Individual	7.5%	Novembre 2023		
Prova escrita música (Blocs V i VI)	Individual	20%	Desembre 2023	5 de febrer 2024	
Projecte interdisciplinari (Blocs V i VI)	Grupal	10%	Gener 2024		

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. Art i educació. DIMENSIÓ CULTURAL I PERFORMATIVA	15	0	0	2, 8, 11, 12
Bloc II. Formació en la pràctica de l'art. DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERFORMATIVA	25	0	0	1, 5, 7, 9, 10
Bloc III. L'educació artística a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA	10	0	0	1, 3, 4, 5, 10, 13
Bloc IV Música i educació. DIMENSIÓ CULTURAL	10	0	0	2, 8, 12
Bloc V. Formació en la pràctica musical. DIMENSIÓ PRODUCTIVA I PERCEPTIVA DE LA MÚSICA	30	0	0	5, 6, 7, 9, 10
Bloc VI. L'educació musical a l'escola. DIMENSIÓ DIDÀCTICA DE LA MÚSICA	10	0	0	1, 5, 9, 12, 13

Bibliografia

EDUCACIÓ DE LES ARTS VISUALS

- Acaso, M., i Megías, C. (2017). *Art Thinking. Cómo el arte puede transformar la educación*. Barcelona: Paidós
- Atkinson, D. (2011). *Art, Equality and Learning: Pedagogies Against the State*. Rotterdam: Springer
- Agra, M. J. (2007). *La educación artística en la escuela*. Barcelona: Graó
- Arnheim, R. (1993). *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona: Paidós
- Bauman, Z. (2008). *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*. (Tr. J. Sampere). Barcelona: Arcàdia
- Bauman, Z. (2008). *L'educació en un món de diàspores*. *Debats d'Educació*. Recuperat de: <https://www.fbofill.cat/publicacions/educacio-en-un-mon-de-diaspores>
- Chomsky, N. (2003). *Chomsky on democracy education* (C.P. Otero, Ed.). New York: Roudledge Falmer.
- Chomsky, N. (2009). *La (des)educación* (3ª edición) Barcelona: Crítica.
- Efland, A. (2002). *Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales*. Barcelona: Paidós.
- Efland, A. (2004). *Arte y cognición. La integración de las artes visuales en el currículum*. Barcelona: Octoedro.
- Eisner, E. (2004). *El arte y la creación de la mente*. Barcelona: Paidós
- Eisner, E. (2005). *Educar la visión artística*. Barcelona: Paidós.
- Freire, H. (2008). *Arte infantil y transformación social. El rapto de Europa. Pensamiento y creación*, 13, 23-38.
- Gardner, H. (1994). *Educación artística y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós.
- Gardner, H. (1995). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona: Paidós.

- Gompertz, W. (2015). *Piensa como un artista*. Barcelona: Taurus
- Marín, R. (2005). *Investigación en Educación Artística*. Granada: Univ. de Granada y Sevilla.
- Munari, B. (2018). *Fantasía*. Barcelona: Gustavo Gili.
- París, G. (2018). Art i joc, processos de creació a la infància. *Infància*, 225, 37-42.
- París, G., i Morón, M. (2019). Quan l'art entra a l'escola la creativitat surt per la finestra. *Guix*, 453, 41-45.
- Rodari, G. (2017). *Escuela de fantasía*. Barcelona: Blackie Books.
- Torres, M., i Juanola, R. (1998). *Dibujar: mirar i pensar*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Ungerer, T. (2019). *Així és la vida*. Barcelona: Blackie Books.

EDUCACIÓ MUSICAL

- Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home és music*. Vic: Eumo Editorial.
- Bonal, E., Casas, M., i Casas, N. (2005). *Diversita't. Cançons, danses... activitats i recursos per a la convivència en la diversitat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Fundació Bofill. (inclou 2 CDs)
- Departament d'Educació (2022). *Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica*. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.
- Departament d'Ensenyament (2015). *Cançons populars i tradicionals a l'escola. Propostes didàctiques i metodològiques*. Generalitat de Catalunya: Departament d'Ensenyament.
- Hargreaves, D.J. (1998). *Música y desarrollo psicológico*. Barcelona: Graó.
- Hennessy, S. (1995). *Music 7-11. Developing primary teaching skills*. Londres: Routledge.
- Maideu, J. (1996). *Assaig. Cançons i exercicis*. Barcelona: Eumo Editorial.
- Malagarriga, T., i Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC (inclou CD).
- Swanwick, K. (1991). *Música, pensamiento y educación*. Madrid: Morata y MEC.
- Tafari, J. (2006). *¿Se nace musical?*. Barcelona: Graó.

Programari

En aquesta assignatura no s'utilitza cap programari concret.